

Kaders natuurbegraven

De raad van de gemeente Gemeert-Bakel,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 14 december 2023;

met in achtneming van het aangenomen amendement in de raadsvergadering van 14 december 2023;

Besluit

1. In te stemmen met de 'kaders natuurbegraven', conform bijlage;
2. *Maximaal 2 locaties toestemming te geven, één in de oude gemeente Gemert en één in de oude gemeente Bakel-Milheeze, dit aan de raad voor te leggen;*
3. *Over 3 jaar een evaluatie voor te leggen aan de raad.*

De gemeente Gemeert-Bakel wil binnen haar gemeentegrenzen ruimte bieden aan nieuwe vormen van begraven. De laatste jaren is er meer vraag naar natuurbegraafplaatsen en de gemeente wil initiatiefnemers hier in faciliteren. De gemeente denkt dat natuurbegraven en de daarbij horende vergroting van de biodiversiteit passend is bij de groene uitstraling van de gemeente en dat hierdoor deze groene uitstraling en beleving verbeterd kan worden. Tevens kan natuurbegraven bijdragen om meer inwoners het bos te laten beleven.

Bij een natuurbegraafplaats is de hoofdactiviteit van de locatie een natuuractiviteit en is de nevenactiviteit 'begraven'. Dit houdt dus in dat het begraven altijd ondergeschikt is aan de natuuractiviteit. Wanneer de laatste begraafplaats als zodanig is gerealiseerd wordt de locatie volledig gezien als natuur en vinden er uitsluitend natuur- en recreatieve activiteiten plaats. Er heerst eeuwige grafrust; graven worden nooit geruimd. De wijze van begraven is passend bij natuur en de beleving van de omgeving en dient bij te dragen aan het vergroten van de biodiversiteit. Het vergroten van de biodiversiteit is het belangrijkste doel op de locaties voor natuurbegraven.

Om een natuurbegraafplaats op deze wijze te kunnen realiseren zijn er een aantal voorwaarden opgesteld waaraan een ontwikkeling dient te voldoen. Deze voorwaarden bestaan uit vier onderdelen; de inpassing (in de omgeving), natuurwaarden, het graf en het beheer. Aan de hand van deze voorwaarden kan er door de gemeente getoetst worden of een initiatief passend is en een bijdrage kan leveren aan de gemeente. Verder is er een korte lijst met definities opgenomen die een aantal begrippen uit deze voorwaarden verduidelijken.

Investeren in groene omgevingskwaliteit

De gemeente vindt het belangrijk dat een natuurbegraafplaats een toevoeging is voor de gemeente: iedere inwoner van de gemeente Gemeert-Bakel moet profijt hebben van een natuurbegraafplaats. Dit gebeurt door in eerste instantie het toegankelijk maken van het gebied waar de natuurbegraafplaats zich bevindt. Daarnaast vraagt de gemeente per graf een bedrag dat gebruikt zal worden voor extra omgevingskwaliteit. Dit bedrag is een percentage. Dit percentage is 1%. Dit bedrag zal gestort worden in het groenfonds waardoor de gemeente dit kan inzetten voor groen binnen de kernen of in het landelijk gebied. Ook kan dit bedrag gebruikt worden voor het versterken van recreatieve doeleinden welke een relatie hebben met natuur.

De eigenaar van de natuurbegraafplaats dient het bedrag voor de 'investering in groen omgevingskwaliteit' in één keer te storten. Hiervoor wordt gerekend met het maximale aantal graven dat het omgevingsplan of BOPA juridisch toelaat. Er wordt alleen gerekend met de basiskosten van een natuurgraf of urnengraf. Overige kosten voor bijvoorbeeld een gedenkteken of een begraving worden niet meegeteld.

Voorwaarden

Algemeen

- Bebouwing is toegestaan ten dienste van de natuurbegraafplaats, wanneer hiervoor geen natuuractiviteit verloren gaat en deze voldoet aan de voorwaarden zoals benoemd in het meest actuele beeldkwaliteitsplan buitengebied.

- Voor nieuwe bebouwing (buiten de natuuractiviteit) dient aangetoond te worden dat deze noodzakelijk is en deze mag ten dienste zijn voor natuurbegraven.

Inpassing

- De natuurbegraafplaats dient openbaar toegankelijk te zijn door visueel, functioneel en ruimtelijk één geheel met de omliggende natuur te vormen.
- De wandelpaden in het gebied dienen aan te sluiten op reeds bestaande wandel- en fietspaden in de omgeving.
- Uitsluitend onverharde en halfverharde paden en wegen zijn toegestaan.
- Bestaande bomen en biodiversiteit zijn leidend: parkeerplaatsen dienen hierop aangepast te worden.
- Meubilair dient passend te zijn in de omgeving en moet uit natuurlijk materiaal bestaan.
- Er dient aangetoond te worden hoeveel behoefte er is aan natuurbegraven en de grootte van het initiatief dient hierop aangepast te worden. De minimale omvang dient 5 hectare te bedragen.

Natuurwaarden

- Voorafgaand aan een initiatief dient er een natuurwaardenonderzoek gedaan te worden wanneer er sprake is van reeds bestaande natuur.
- Een natuurbegraafplaats moet bijdragen aan de ontwikkeling van (nieuwe) natuur waarbij de biodiversiteit vergroot wordt. Ook dient de natuurbegraafplaats bij te dragen aan het natuurbeheer met als doel het vergroten van de biodiversiteit. De wijze waarop dit bereikt moet worden wordt vastgelegd in het natuurbeheersplan en eventueel een natuurontwikkelingsplan.
- Wanneer er sprake is van nieuwe natuur moet deze aansluiten op reeds bestaande natuur.
- De natuurwaarden dienen in het omgevingsplan beschermd te worden door een natuurbeschermingsactiviteit of gelijkwaardige activiteit.
- Er moet een natuurontwikkelingsplan en een natuurbeheersplan opgesteld worden.

Graf

- De natuurlijke waterhuishouding van de locatie moeten het begraven ter plaatse zonder nadere maatregelen mogelijk maken.
- Er mag uitsluitend begraven worden in vergankelijke materialen.
- Graven dienen ten minste 65 cm onder maaiveld te bevinden en ten minste 30 cm boven de gemiddelde hoogste grondwaterstand zoals wettelijk vereist is in het 'besluit op de lijkbezorging' (Blb).
- Er mag uitsluitend begraven worden buiten het wortelpakket van de aanwezige bomen.
- Er dient onderzocht te worden hoeveel graven er maximaal per natuurbegraafplaats aanwezig kunnen. Voorop staat dat dit altijd bijdraagt aan het vergroten van de biodiversiteit. Het aantal graven per natuurbegraafplaats dient vastgelegd te worden.
- De bodem mag voor een graf eenmalig geroerd worden. Het eventueel meebegraven van biologisch afbreekbare resten is voorstelbaar.
- Er mag een gedenkteken geplaatst worden in de vorm van een onbewerkte houten schijf. Ook mag er een zogenoemde 'gedenkboom' aangeplant worden. De aan te planten boom dient inheems te zijn en moet passen bij de grondsoort.
- Bij het dichtn van een graf dienen de bodemlagen in de oorspronkelijke volgorde teruggeplaatst te worden.
- De locaties van de graven dienen bijgehouden te worden in een register (door bijv. coördinaten).

Beheer

- De natuurbeheerder dient aantoonbaar ervaring te hebben met natuurbeheer door ten minste 100 hectare natuur in beheer te hebben.
- Het beheer dient te gebeuren zoals is vastgelegd in het natuurbeheersplan. Dit beheersplan is onderdeel van het omgevingsplan of van de BOPA (buitenplanse omgevingsplanactiviteit).
- De initiatiefnemer dient aangesloten te zijn bij branchevereniging voor natuurbegraven (Branan).

Aantal natuurbegraafplaatsen

De gemeente heeft het voornemen om ruimte te bieden aan maximaal twee natuurbegraafplaatsen. Er is ruimte voor één natuurbegraafplaats in de voormalige gemeente Gemert (Gemert, De Mortel, Handel en Elsendorp) en één in de voormalige gemeente Bakel (Bakel, Milheeze en De Rips).

Wanneer er meerdere aanvragen ingediend worden voor natuurbegraafplaatsen binnen hetzelfde gebied zijn er een aantal criteria waar de gemeente alle verzoeken aan zal toetsen.

Allereerst dient er voldaan te worden aan de voorwaarden zoals in dit beleid omschreven is. Vervolgens zijn er vier criteria waar de gemeente aan toetst. Deze criteria zijn: beste natuurontwikkelingsplan, beste beheersplan, gebruik maken van bestaande voorzieningen en verkeerontwikkeling. Het initiatief

met de meeste punten (maximaal 8 punten) en dat voldoet aan alle eerder genoemde voorwaarden mag een natuurbegraafplaats realiseren mits de juiste procedure volledig is afgerond.

Beste natuurontwikkelingsplan

In dit plan dient omschreven te worden op welke wijze de vergroting van de biodiversiteit wordt gegenereerd. Er dient omschreven te worden hoe de biodiversiteit wordt vergroot (ten opzichte van hetgeen dat omschreven is in het natuurwaardenonderzoek).

De toekomstige waarde van de biodiversiteit wordt beoordeeld ten opzichte van de huidige situatie. De periode waarin de toename van de biodiversiteit wordt beoordeeld is de periode waarin de natuurbegraafplaats wordt geëxploiteerd.

- Meeste toename biodiversiteit: **1 punt**

Daarnaast wordt er gekeken naar de waarde van het huidige natuursysteem. De leeftijd van het natuursysteem is bepalend bij de beoordeling:

- 0-24 jaar: **0 punten**
- 25-100 jaar: **1 punt**
- >100 jaar: **2 punten**

Beste beheerplan

Het initiatief dat door het beheer de meest kwalitatief diverse biodiversiteit genereert in en rondom het gebied scoort twee punten. Bij de beoordeling wordt onder andere gekeken naar: meerdere soorten, meerdere biotopen en bijzondere soorten.

- Meest kwalitatief diverse biodiversiteit: **2 punten**

Wordt er ook nog eeuwigdurend beheerd dan wordt hiervoor een extra punt toegekend.

- Eeuwigdurend beheer: **1 punt**

Bestaande voorzieningen

Een initiatief dient zo veel mogelijk gebruik te maken van bestaande voorzieningen zoals bebouwing en infrastructuur. De bestaande natuurwaarden dienen zoveel mogelijk in stand gehouden te worden. Het initiatief met de minste oppervlakte in nieuw toe te voegen voorzieningen (zoals bebouwing en infrastructuur) scoort één punt.

- Minst toe te voegen verharding: **1 punt**

Verkeersafwikkeling

Per dienst zullen er bezoekers naar de natuurbegraafplaats komen per auto. Deze auto's zullen op een beperkt moment naar de locatie rijden. Er wordt daarom beoordeeld wat de frequentie is van deze momenten. Wanneer deze frequentie maximaal één moment per dag is zal er één punt worden toegekend.

- Maximaal 1 dienst per dag: **1 punt**

Totaal aantal punten

- Meeste toename biodiversiteit: **1 punt**
- Leeftijd natuursysteem:
  - o 25-100 jaar: **1 punt** of
  - o >100 jaar: **2 punten**
- Meest kwalitatief diverse biodiversiteit: **2 punten**
- Eeuwigdurend beheer: **1 punt**
- Minst toe te voegen verharding: **1 punt**
- Maximaal 1 dienst per dag: **1 punt**

Maximaal te behalen aantal punten: 8

Definities

Bebouwing: Eén of meer gebouwen en/of bouwwerken, geen gebouwen zijnde.

Halfverharding: Een halfverharding bestaat uit onsamenvastend, ongebonden materiaal dat meer draagkracht levert dan de originele grond. Het bodemleven onder de verharding mag niet aangetast worden.

Meubilair: Voorwerpen die in de buitenruimte worden geplaatst. (Bijv. een bankje, afvalbal, bewegwijzering)

Natuurontwikkelingsplan: een plan waarin acties worden uitgewerkt ter bescherming en ontwikkeling van de natuur en natuurlijke elementen in het plangebied.

Natuurbeheersplan: een plan om in een bepaald gebied, beheerd ten behoeve van het natuurbehoud, bepaalde doelstellingen (i.v.m. ecologie, bosbeheer, landschap o.i.d.) te realiseren.

Natuurwaardenonderzoek: een verkennend onderzoek naar het voorkomen van beschermde planten en dieren binnen een plangebied of invloedssfeer van een ruimtelijke ingreep. Met inbegrip van de nieuwe gebruiksfunctie.

Nieuwe natuur: cultuurland inrichten met het oogmerk nieuwe mogelijkheden voor de vestiging van inheemse planten- en diersoorten te creëren, het vergroten van de biodiversiteit.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering 14 december 2023.

de raad van de gemeente Gemeert-Bakel,

*de griffier,
MCP Laurensen*

*de voorzitter,
ing. M.S. van Veen*